

DOMOLJUB

Izbaja vsak četrtik. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posebne številke so prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica. —

Štev. 23.

V Ljubljani, dne 7. junija 1917.

Leto XXX.

Državni zbor pred cesarjem.

Državni zbor se je začel. V svojem gradu na Dunaju je zbral cesar Karel zastopnike avstrijskih narodov, jih pozdravil ter povedal, katerih načel se drži njegova vlada. Ne smemo pozabiti, da se vlade menjajo, država in vladar pa ostaneta. Zato moramo razločevati med tem, kar živi sveto in trdno v cesarjevem srcu, in kar namerava vsakokratna vlada, ki se z večjo ali manjšo razsodnostjo da voditi od trenutnih političnih razmer seveda tako, kakor jih ona razume.

Pribijmo par načelnih reči! Cesar hoče vladati z državnim zborom; on hoče zlasti, naj mu ta zbor doma in glede na sovražniške pomaga, da se čimnajprej uresniči njegova najprisrčnejša želja, ki v nji živi in dela noč in dan, naj vzide že zarja miru nad njegove težko preizkušane narode in nad ves svet. Kdor je kedaj slišal govoriti cesarja o miru, tega nikoli ne pozabi. V njegovi duši odmeva ves jok in stok, ki ga rodi vojska; njegovo srce čuti z ranjenci in pohabljenici, z vdovami in sirotami, z vsemi, ki gladujejo in trpe. Vojska se je pričela, ne da bi imel kakršnokoli zvezo z njo; izkušal jo je pa sam od blizu; junak je gledal smrti v lice, kakor njegovi vojaki. Ko je pa zasedel prestol svojih dedov, je bila njegova prva beseda o miru in to besedo ponavlja venomer; miru so posvečeni njegovi napori, njegova dela.

Nekaterim se še vedno zdi, da naj se proti volji ogromne večine avstrijskih narodov kot prva reč uvede nemški državni jezik, in naj se z odcepitvijo Galicije Nemcem zagotovi večina v državni zbornici.

Naš cesar hoče vladati ustavno in zato želi državnega zbora in v njem rednega delovanja. Dobro ve, kako potrebno je, da se da ljudstvu po njegovih zastopnikih svobodna beseda. Nesrečnega Stürgkha pogubni časi so pač minili za Avstrijo. Koliko stotin milijonov bi se bilo prihranilo pri dobavah za armado, kjer so zvičajni kapitalisti spravljali neštete svote po krivici v svoje mavhe! Koliko bi bilo življenje cenejše, kako bi bilo vse lepše in boljše razdeljeno, kako bi se bile ogrski sebičnosti odstrigle peroti, ko bi bil zboroval državni zbor od začetka vojske. Nešteto napak, neutemeljenih preganjanj in ozkosrčnih ovir za prosto besedo v časopisu bi bilo nemogočih! Toda, kar je, je. Bodimo hvaležni cesarju, ki je odprl zbornici prosto pot v kljub temu, da je odkritih in tajnih nasprotnikov ustavnemu življenju bilo vse polno. Zdaj se ne bo dalo več v kalnem ribariti. Ljudstvo bo poklicalo tiste osebe in tiste stranke na odgovor, ki so pomagale Stürgkhu izvršiti njegov škodljivi naklep.

Ne varamo se, da so poslanci izgubili ob vojski silno mnogo veljave. To pa ne bo v prilog tistim, ki so bili proti državnemu zboru, marveč bo samo na škodo dosedanjim strankam, ki so bile proti njemu. Odločnih, nesebičnih, požrtvovalnih mož bo hotelo ljudstvo za svoje zastopnike in ni dvoma, da se bodo strankarske razmere ob prvih volitvah silno izpremenile. Iz strelskih jarkov bode prišli neustrašeni možje, ki bodo v ponosni zavesti, da se niso bali leta gledati smrti v obraz, tudi brez strahu zastopali svoje zahteve in hoteli, naj jih tu-

di njihovi zastopniki ravno tako brez strahu zastopajo.

Nova doba se pričinja. Na čelu ljudskih pravic stoji naš mladi cesar, ki ljubi vse, ki je izrekel nedavno prelepo besedo, da bi rad osebno pokleknil pred vsakega, kdor je kaj trpel v ti vojski in se mu zahvalil. Narodi ga razumejo in ljubijo. V ti ljubezni morejo avstrijski narodi premagati vse težave.

Cesar in cesarica med nami.

Kar nenadoma so zaplapolale v petek na večer zastave po ljubljanskih ulicah. Vsekrižem povpraševanje: Kaj pa je posebnega? ... »Cesar in cesarica prideta« — cesar po opravi kot vrhovni poveljnik vseh avstrijskih vojnih sil, cesarica kot druga sv. Zita, da je obiskala junake, ki so se vrnili kot ranjenci v ljubljanske bolnišnice iz 10. soške bitke. Ljubljana se je v soboto, 2. jun. kakor poživila, ko je prihajal dvorni vlak. Vse se je povpraševalo, v kate bolnišnice bo šla presvetla cesarica, kje se bo peljala? Dasi je cesarska dvojica odklonila vse oficijelnosti in sprejeme, se je vendar zbralo na tisoče občinstva, kjerkoli se je pokazal cesarski avto. Ljubeznivost cesarja in cesarice je očarala vse prebivalstvo. Izredno je pa bilo presenečenje, ko se je čulo, da pride cesarica v stolno cerkev sv. Nikolaja k sv. maši. V cerkvi je bilo ravno posvečevanje novomašnikov. Klečalnik je bil prirejen pri oltarju sv. Reš. Telesa. Stolni vikarij g. M. Škerbec je opravil tiho sv. mašo, pri kateri je visoka gospa pobožno molila iz mašne knjžice. Najlepši vtis je napravila naša cesarska mati, ko je med sv. mašo z največjo pobožnostjo pristopila k sv. ob-

haja ilu. Številno občinstvo, ki se je nabralo v cerkvi, je bilo namoč ganjeno. Cesarica Zita, ki je bila docela preprosto, a ukusno napravljena, je s tem vzvišenim zgledom spricala svojo globoko vernost, obenem pa najkrepkeje vzgojno vplivala na ljubljansko občinstvo. S svojim vzornim verskim nastopom je cesarica pokazala, da je z dobro voljo celo v težavnih okoliščinah in na popotovanju možno pristopiti k mizi Gospodovi. Ko je cesarica zapustila sveetišče, je bil ves trg poln občinstva, ki je nehote in kakor na ukaz zaorilo v gromoviti »Živio«. Z največjo prijaznostjo je sprejela ta nepričakovani dokaz otroške vdanosti in ljubezni.

Popoldne ob dveh se je poklonila vladarici ljubljanska mladina. V slavnostni beli opremi s šopki, cveticami in zastavicami v rokah se je razvrstila mladina vseh ljudskih in srednjih šol ob drevoredu v Zvezdi. To vam je bilo vrvenje, ko je napočil glas, da prihaja cesarski voz s cesarico. Nič silnega vpitja, pač pa veselo vzklikanje in Živio-klici, ki so odmevali iz vseh grl, kakor iz točno naučenega zbora, so se razlegali po Kongresnem trgu in ponavljali ves čas, ko se je cesarica počasi vozila okrog drevoreda v bolnišnico uršulinskega poslopja. Kakor skrbna, sočutna najboljša mati je nagovarjala cesarica bolestnike skoraj vseh bolnišnic, jih tolažila, jim delila tobak, svalčice, pipe, molitvenike, moleke, torbice za tobak in smotke. Kamor se je prikazala, so že čakale belo oblečene deklice, ki so jo dobesedno obsule s cvetjem ter okrasile avto z vencami in šopki. Tezko je kje na svetu vladarska oseba bolj priljubljena, težko, da bi uživala večje simpatije in večje ter odkriteje spoštovanje kakor naša cesarska dvojica, kakor dobra naša mati Zita. — Naj ljubi Bog ohrani obema čvrsto zdravje, naj ju čuva božja roka, naj jima nebo izpolni goreče želje po miru, da bosta mogla vso globoko in odkrito ljubezen še dolgo dolgo udeleževati v blagor v vdanosti jima položnih narodov!

Prestolni govor.

Zadnjega majnika ob enajstih sta se zbrali obe zbornici v ceremonijski dvorani na dunajskem dvoru, kjer je imel cesar Karel v krogu cesarice, nadvojvodinj, nadvojvod ter ministrov — prvi prestolni govor. Ko se je cesar prikazal, je bil tako prisrčno pozdravljen, da je bil vidno ganjen. Navdušeni klici so se šele polegali, ko je cesar zasedel svoj prestol. Nato je prečital s krepkim glasom svoj govor.

V gorkih in sočutnih besedah se je spominjal blagopokojnega vladarja Franca Jožefa. Nato je pa rekel:

»Volja Vsemogočnega Me je v usodepolnem trenutku poklicala, da vodim državo. Silne resnosti naloge, ki jo je Previdnost naprtla Mojim ramam, sem se od početka sem zavedal. A v Sebi čutim voljo in moč, da bom zvesto izpolnujoč Svoje vladarske dolžnosti po zgledu Mojega visokega prednika z božjo pomočjo upravičil Svoje vzvišene namene.

Popolnoma se zavedajoč ustavnih dolžnosti, ki sem jih prevzel po Svojem

prevzvišenem predniku in iz lastnega najglobokejšega prepričanja Vam izjavim in slovesno potrdim neizpremenljivo voljo, da hočem svoje vladarske pravice vsak čas izvajati v resničnem ustavnem duhu.»

Vladar se je v tem svečanem trenutku spomnil v prvi vrsti vrlih naših bojevnikov z naslednjimi besedami:

»Dovolite Mi, da iz Vaše srede vsem junakom, ki že skoraj tri leta na vseh naših daleč razprtih bojnih črtah veselo izpolnjujejo svojo težko dolžnost, na katerih železni vztrajnosti se pravkar zdaj med Alpami in Adrijo razbija ponovljeni divji sovražni naval, s hvaležnim srcem pošljem Moj cesarski pozdrav!«

Glede na mirovno delo je izpregovoril cesar:

»Odkar obstoj in čast naših zveznih držav nista več ogrožena, smo odkrito in na nedvomljiv način dali spoznati, da je naša skupina velesil pripravljena za mir... V zvesti skupnosti z zavezniki ostanemo pripravljene, da dober konec vojske, kakor bi bili zanj zelo hvaležni, če bi ga priborila pamet, če bo potrebno, izsilimo tudi z orožjem...»

Najnunejša naloga je, da se preskrbe svojci padlih in tisti, ki so po vojski izgubili sposobnost delati. Poleg tega je potrebna intenzivna dobrodelna politika v dvojni meri: pospešitev produkcije na eni in socialna skrb na drugi strani.»

Končal je cesar tako-le:

»Cenjeni gospodje obeh zbornic državnega zbora!

Še enkrat: Moj prisrčni pozdrav! Velik trenutek je, ki je novega vladarja prvič privedel k zastopnikom ljudstva. Skupna goreča ljubezen do domovine, skupna trdna volja, služiti ji do skrajnosti, naj posveti ta trenutek! Uvede naj dobo cvetočega napredka dobo moči in ugleda stari, častitljivi Avstriji, srečo in blagoslov Mojim ljubljenim narodom! V to pomoz! Bog!«

Pregled po svetu.

Državni zbor. Dne 30. maja ob 11. je prišel ministrski predsednik grof Klam Martinc s svojimi ministri v zbornično dvorano, kjer so jih poslanci živahno pozdravili. Starostni predsednik baron Fuchs je zasedel svoje mesto. V daljšem govoru se je spominjal umrlega cesarja Franca Jožefa, smrti nadvojvode Franca Ferdinanda in njegove soproge; nato je pa v toplih besedah izrekel pozdrav cesarju Karlu in cesarici Ziti. Zbornica je navdušeno pritrjevala. — Po češčeni armade. Starostni predsednik je nato dal duška iskrenim besedam, s katerimi je priznaval in slavil junaštvo naših čet, osobito armade na soškem bojišču. Vsa zbornica udari kot en moč v pohvalo našim bojevnikom. — Volitev novega predsedstva. Ko se je naznanilo, da je nekaterim poslancem po določilih § 8., št. 4 drž. zak., ugasnil mandat, so poslanci oddali glasove za novo predsedstvo. Izvoljen je bil z 215 glasovi dr. G. Gross kot predsednik zbornice. Kot podpredsedniki so prodrli: Poljak Germán (228 glasov), krščanski so-

ciallec Juckl (296 glasov), socialni demokrat Pernerstorfer (298 glasov), Slovenec vitez pl. Pogačnik (191 glasov), Rusin Romanczuk (189 glasov), Romun Simionovicz (227 glasov) in Čeh Udržal (185 glasov). Vlada je po končani volitvi vložila svoje predloge, potem so prišle na vrsto izjave posameznih strank. V imenu češkega kluba je poslanec Stanek zahteval med drugim sledeče: Habsburška-lorenška monarhija naj se izpremeni v zvezno državo svobodnih in enakopravnih držav. — V imenu jugoslovanskega kluba, ki se je zdaj osnoval, je poslanec in klubov načelnik dr. Korošec prečital naslednjo izjavo:

Podpisani poslanci, ki so združeni v »Jugoslovanskem klubu«, izjavljajo, da zahtevajo temeljem narodnega načela in hrvatskega državnega prava, naj se vse zemlje monarhije, v katerih bivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, združijo v samostojno državno telo pod žezlom habsburško-lorenške monarhije, ki boji prosto vsakega narodnega gospodstva tujcev in ki boji zgrajeno na demokratičnem temelju. Za uresničitev te zahteve enotnega naroda bodo zapostavili vse svoje sile.

S tem pridržkom se bodo podpisanci udeleževali dela v parlamentu. (Živahno pritrjevanje pri Slovencih in Hrvatih.)

Ministrski predsednik izjavi, da bo vlada razložila svoje stališče glede na vsebino izrečenih želja v eni izmed naslednjih sej.

Poljaki so izjavili, da ne stopijo v vladno večino, češ da ji ne zaupajo. Bomo videli, kako se bo poljska »šlahta« počutila v opoziciji; doslej so namreč Poljaki še vedno pomagali vleči vladni voz.

Jugoslovanski klub. Ustanovitev edinstvenega Jugoslovanskega kluba se je izvršila vseskozi v sporazumu vseh strank. Načelnikom je bil izvoljen dr. Korošec (kot načelnik Hrvatsko-slov. kluba), njegovim namestnikom dr. Laginja, na katerega so se bili zedinili vsi Hrvati. Pred volitvijo parlamentarne komisije je izjavil dr. Šusteršič, da bo z vnmom sodeloval v klubu, da bi pa morebitne izvolitve v parlamentarno komisijo nikakor ne mogel sprejeti, naj ga torej ne volijo. Po medsebojnem dogovoru so bili nato soglasno izvoljeni poslanci dr. Jankovič, dr. Krek, vitez Pogačnik, Fon, Rybař, Biankini, Smodlaka in Dulibić. Jugoslovanski klub šteje trenutno 30 članov. Če bi bila zbornica polno zasedena, bi jih bilo 37. (Ni več Povšeta, Mandića, Grafenauerja in Gregorina.)

Nekoliko bojzani. Okoliščina, da je ministrski predsednik Klam Martinc odločil prisego avstrijskega cesarja na ustavo, navdaja slovanske poslance z bojznijo; kaj prej ali slej utegne Klam Martinc zopet obnoviti svojo namero ter na enostranski način urediti notranjopolitične razmere in uvedbo nemškega uradnega jezika idr.

Vodja poljedelskega ministrstva. Dostojni je vodil posle poljedelskega ministra ministrski predsednik Klam-Martinc. Cesar mu je poveril to nalogo nekčnemu načelniku Ernestu pl. Seidlerju. Cesar na merava ustanoviti še eno ministrsko mesto in sicer: ministrstvo za ljudsko in socialno preskrbo. — Hkrati se naznanja, da je odstopil minister za Galicijo dr. Bobrzinski. Imenovan bo baje za galjskega namestnika.

Izpremema v Trstu. Govori se, da se bo cesarski namestnik v Trstu bar. Fries-Skene umaknil cesarjevemu pribočniku generalu Margutti-ju. Maje se tudi stolec koroskemu deželnemu predsedniku grofu Lodronu.

V Londonu so se zopet posvetovali. Došli so bili tja francoski zastopniki Ribot, Cambon, Painlevé, Foch ter trije vojaški in diplomatski svetovalci. Ko so se vrnili v Francijo, se je reklo, da so se v vseh točkah sporazumeli z Angleži. O čem so se dogovarjali, tega pa ne marajo dati med svet.

Neodvisnost Finske. Finski senat je z veliko večino proglasil državnopravno neodvisnost Finske.

Svetovna vojska.

Priprave za poletno vojsko. — Italijanska ofenziva po tretjem naravah onemogla. — Boj za Grmado. — Avstrijski napad pred Gorico. — Italijanska letala nad Trstom in okolico.

NOVE PRIPRAVE.

Pomladanske sovražne ofenzive na francoskem in ob Soči so se zrušile ob železni brambi osrednjih sil. V začetku teh ofenziv se je pisalo, da so to zadnje ofenzive in da je od njih odvisen mir. Sodilo se je, da bosta Nemčija in Avstrija prisiljeni skleniti mir, kakršnega bodo hoteli sovražniki, če se jim posreči prodreti. Ako bi pa sovražniki ne dosegli tega namena in spoznali, da so zastonj vsi napor, bo lo pa pripravljene pogajati se o miru. Toda vse te sodbe so bile prazne. Sovražniki so sicer v pomladanskih ofenzivah odnesli le krvave glave in vendar še nočejo odnehati; vedno se slišijo iz njih taborov glasovi: Miru ne maramo, dokler ne bo strta Nemčija in Avstrija.

Po ponesrečenih pomladanskih ofenzivah se sovražniki pripravljajo sedaj z vso naglico na poletne napade in boje. Da jim ne izpodletelo, je po njih mnenju kriva pred vsem Rusija, ki jo sedaj na vse načine pripravljajo, da zopet pošlje svoje milijone pred avstrijske in nemške topove. Na Ruskem je postal vodja socialistov — Kerenskij — vojni minister! Vlada je hotela s tem pridobiti tudi delavstvo za nadaljevanje vojne. In novi minister hodi sedaj ob fronti, da se pouči o tamošnjih razmerah in nadihuje vojake za nove boje. Toda revolucija je osamosvojila ruskega vojaka. Ruski generali ne bodo mogli več celih mas goniti samo za krmo našim topovom.

Na Francoskem in Angleškem zbirajo nove sile. Za poletne boje upajo že na ameriško pomoč. Za sovražno fronto na francoskem bojišču se opaža veliko premikanje čet in živahno gibanje, kar je vedno znamenje bližnjih bojev.

VOJSKA Z ITALIJO.

Tretji italijanski naval. Na binkoštno deljo so si bili Italijani privoščili nekoliko oddiha. Seveda počivali niso. Zbirali so

iznova razbite divizije in jih izpopolnili z došlimi rezervami. In na binkoštni ponedeljek so vprizorili nov napad z vsemi svojimi silami. Posebno hudi boji so se razvneli za Sveto Goro, pri Vodica in pri Jamljah. Sovražnik je bil povsod odbit in je ta dan izgubil samo na ujetnikih nad 800 mož.

Italijanska ofenziva peša. Po binkoštnem ponedeljku se Italijani niso mogli povzpeli do kakega splošnega napada. Njih ofenziva se je začela drobiti v manjše boje. Napadajo le zdaj tu, zdaj tam, kar priča, da so že opešali na svoji poti v Trst in Ljubljano. Najbrž so zato ustavili večje napade, ker se boje, da bi zastonj popolnoma izkrvaveli na Krasu in porabili vso municijo in da bi potem lahko prišla avstrijska

lijanom se to ni posrečilo. Naši so čakali pripravljene tudi na Krasu. Tu so zbeželi najsrdečiji boji med Kostanjevico in Grmado, ki so jo Italijani krstili kraški Gibraltar. Po angleškem zgledu so Italijani zbrali za svojimi naskakovalnimi četami konjenico, ki naj bi se bila takoj razlila proti Trstu, ako bi prodrli. Na okrog deset kilometrov široki bojni črti od morja do Kostanjevice je drobilo kraške skale nad 700 italijanskih topov, med njimi tudi angleške baterije. Takega ognja tu še ni bilo. Temu je sledil silen napad pehote, s katerimi so hoteli Italijani od severozapada obkoliti Grmado, toda to se jim ni posrečilo, dasi so vrgli v boj svoje najboljše čete in čeprav skoro dan za dnem iznova naskakujejo na tem prostoru.

Zemljevid k deseti bitki ob Soči.

(Italijanska bojna črta z dne 20. t. m. je zaznamenovana s pikami.)

protiofenziva, ki bi ji ne bili kos. S svojimi zavezniki se bodo tudi Italijani najbrž z vso silo pripravljali za poletne boje.

Boj za Grmado. Italijanom zapira pot v Trst mogočna Grmada. To je skupina več skalnatih gričev, katerih najvišji je visok 323 m nad morjem. Od tukaj v Trst niti 5 ur hoda! Te griče so naši silno utrdili in Italijani so spoznali, da jih nikakor drugače ne morejo vzeti, kakor če jih obkolijo in odrežejo od severa. V svoji deseti ofenzivi so hoteli to doseči in priti tako v Trst. Najprej so se z vso silo navalili med Tolminom in Gorico; zapeljati so hoteli naše vodstvo, da bi poslalo vse svoje rezerve na sever in oslabilo brambo Krasa. Toda Ita-

Avstrijski napadi pred Gorico. V Rožni in Vipavski dolini imajo Italijani v tej ofenzivi še najmanj sreče. Zadnje dni so začeli naši tu pritiskati na Italijane. 2. junija je na gričih okrog sv. Marka napadel neki naš bataljon italijanske jarke, zapodil sovražnika in ujel 500 mož in 10 častnikov, uplenil pa 4 strojne puške.

Zopet krvavi boji za Sv. Goro in Vodice. Po binkoštnem ponedeljku si Italijani sicer niso več upali napasti Sv. Gore od Solkana in Soče, ampak skušajo doseči njen vrh od Vodice. Vsi njihovi napor so zastonj. Naši bi jih radi vrgli nazaj, kajti Italijani večkrat poročajo o avstrijskih napadih pri Vodica, ki pa dosedaj še niso uspeli.

Vojska v zraku na Primorskem. V dosedanjih bojih ob Soči je nastopilo toliko letalcev, kot doslej še nikdar. Italijani so uporabljali 140 letal in sicer 29 napadalnih, 58 proizvedovalnih in 53 bojnih letal, ki so opremljena z malimi topovi. Vse to zračno brodoge posega v boje ob Soči. Zadnje dni pa napadajo zlasti kraje za fronto. V noči od 31. maja do 1. junija so napadli Italijani Trst in okolico, pri tem so ubili nekoga dečka. Isto noč so naši letalci napadli kraje za italijansko fronto. Drugi dan so zopet prišli Italijani nad Trst in metali bombe; ubili so eno ženo in enega otroka.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Krajevni boji ne prenehajo in tako se sovražna ofenziva s trudom vleče dalje. Ob Aisne in v Champagni samo topovski dvo-boj.

RUSKO-ROMUNSKO BOJIŠČE.

Položaj neizpremenjen. Tu in tam živahnije streljanje s topovi in kak manjši ruski napad. Opaža se pa nekaj več življenja na ruski fronti in ni izključeno, da se Rusi pripravljajo na ofenzivo, ki jo zahtevajo tudi ruski častniki.

DOGODKI NA MORJU.

Izgube sovražnih vojnih mornaric. Od kar je izbruhnila vojska, do 31. majnika 1917 so naši sovražniki izgubili na morju 252 vojnih ladij in vozil — izgubljene pomožne križarke niso vštete. Samo Angleži so izgubili 158 bojnih ladij in sicer 12 linijskih, 27 bojnih in oklopnih križark, 30 topničark, 67 torpedovk, 28 podmorskih čolnov, 13 drugih ladij. Francozi so izgubili štiri velike bojne ladje, tri oklopne križarke, dve pomožni križarki in devet torpedovk.

Uspehi podvodnikov. Pretečeni teden so nemški podmorski čolni potopili zopet za 120.200 ton ladij.

MIROVNO VPRAŠANJE.

Sovražniki miru. Največja zapreka za mir je danes Amerika. Sovražne države bi bile vsled neuspehov spomladanskih bojev gotovo voljne sklepati o miru. Toda danes stoji za njimi Amerika, kjer vladajo kapitalisti, ki se boje miru radi svojega zaslužka. Amerika podpihuje Rusijo, Italijo, Francijo in Anglijo za nadaljevanje vojske in obljublja svojo pomoč. Ameriška vlada je — kakor pravijo — demokratična in vendar brani socializem, da bi šli v Stockholm na mirovni kongres. Zato se je polotilo ameriških socialistov veliko razburjenje. V Vašingtonu so priredili protestni shod, ki se ga je udeležilo okrog 15.000 oseb. Na shodu so zahtevali, naj Wilson naznani svoje vojne cilje in izrazi željo, naj se sklene mir brez zmage. Ameriška »demokratična« vlada je poslala na zborovanje 300 policistov in ga zastražila celo z oklopnimi avtomobili.

Tudi francoska vlada dela proti miru. Njen predsednik Ribot — tudi modern »demokrat« — je izjavil, da more biti mir le francoski mir, to se pravi, da je francoska vlada samo tedaj pripravljena za mir, če se izpolnijo vse njene želje. In ko je govoril, da bo prišlo le tedaj do miru, ko bodo premagali osrednje sile, mu je pritrje-

vala večina poslancev v državni zbornici. Kakor se vidi, sovražne vlade hočejo še krvil

Glasovi za mir vedno glasnejši. Med vsemi vladami je avstroogrska odkrito za mir in se zanj tudi prizadeva. V sovražnih državah se pa kljub vladnim pritiskom želja po miru vedno glasneje oglašuje. Iz Italije prihaja vedno več poročil o demonstracijah proti vojski, v Ameriki se delavstvo pridno giblje za mir in celo na Francoskem je zmagala med delavstvom ona struja, ki je prijazna miru.

Tedenske novice.

Ljubljana v zastavah. Dva dneva smo imeli v Ljubljani najvišja gosta z Dunaja: ljubljene cesarja in blago cesarico. Cesar Karel se je podal od tu k soški armadi. Pot je šla preko Postojne, Senožeč, Divače in Opčine. V glavnem stanu je pripel poveljniku soške armade Borojeviću komanderski križ reda Marije Terezije, najvišje avstrijsko vojno odlikovanje. Povsod, koder se je vozil, ga je vojaštvo in občinstvo gromovito pozdravljalo. Vladar je obiskal tudi Trst. Med tem je pa cesarica obiskovala ljubljanske bolnišnice in tolažila ranjence. Drugi dan (v nedeljo 3. jun.) se je cesarska dvojica skupno odpeljala v Postojno. Sprejem je bil izredno prisrčen. Po sv. maši se je podal cesar preko Istre v Pulj. Posebno slovesen je bil sprejem v Opatiji. Cesarica se je peljala v Trst, med potjo je pa obiskala razne bolnišnice. V Postojni sta se Njuni Veličanstvi zopet sešli. Dohod v Ljubljano ob 11. uri.

Cesarica obiskala ljubljanski Grad. Nj. Velič. cesarica si je privoščila malo odmora, a še ta prosti čas je porabila, da je pohitela v prsto naravo. Obiskala je ljubljanski Grad, šla h gozdni kapelici, opravila ondi kratko molitev, nato šla k »šancam« ter občudovala krasni razgled na vso okolico. Pri tej priliki je bilo na planoti tudi 2000 laških ujetnikov, ki so se po vojaško postavili, častniki pa salutirali. Z Grada se je odpeljala cesarica v spremstvu grofice Attems tudi v Tivoli in na Rožnik. Zvečer pryega dne se je podal tudi cesar skupno s cesarico še enkrat na Grad, ki je zaskril v tisočerihi lučicah.

Zahvala cesarice Zite. Pobočnik Nj. Veličanstva grof Hunjadi je naznanil ljubljanskemu županu naslednjo zahvalo: »V imenu Nj. Veličanstva izrekam priznanje ljubljanskemu prebivalstvu za izredno ljubeznivi in simpatični sprejem.« Enako je Nj. Velič. cesarica naročila tudi deželnemu predsedniku, naj sporoči Njeno najvišjo zahvalo za lojalni sprejem, za živahno zanimanje, ki ga je doživela v lepem stolnem mestu Kranjske, kakor tudi za vse poklonitve.

Zopet nesreča s patrono. V ponedeljek, 4. junija, se je igral četrtošolec ljubljanske realke D. Poljanec s patrono, ki jo je pobral na ljubljanskem polju. Strelivo se je razpočilo, patrona je mladeniča tako razmesarila, da je takoj umrl. — Še vedno preveč lahkomišljenosti, premalo pouka in premalo pozornosti!

Žalostne novice. Najtežje je pisati sporočati o uimih: slani, toči, nevihtah. Toda malokatero leto mine, da bi nam ne bo s temi šibami popolnoma prizaneslo. Puhudem in vsestranskem naporu je bilo le to spomladansko delo dovršeno in sicer povečini še dokaj dobro. Lepo je nastavilo osobito sadno drevje, krasno so se razvijale trte po dolenskih vinogradih, tudi polje se je kljub suši opomoglo. Bog daj sve blagoslov in odvrni vse šibe in nesreče! smo klicali zlasti križev teden. Ali božja Modrost je prisodila tudi v tem hudem letu, ko smo tako navezani na pridelek lastne grude, nekoliko kazni. Čujemo, da je na binkoštno soboto po suhih dneh prihrumela čez nekatere dolenske občine huda, ledenosna vihra, ki je občutno poškodovala polje, travnike in vinograde tja od Mirne do novomeških in šentpeterskih gor. Je res hudo. Že v rednih razmerah so po toči poškodovani posestniki milovanja vredni, kaj še le zdaj, ko je stiska neznosna, ko stavi mo upanje v plod naše zemlje. Marsikaj bi se dalo še posejati, če bi bilo na razpolago seme. Upajmo, da se bo še kaj popravilo in poravnalo, in da bo usmiljeni Bog na druge načine prišel na pomoč prizadetim, ki v potrpežljivosti vanj zaupajo ter sprejemajo to novo šibo kot kazen za pogrške in kot božjo preizkušnjo človeške stanovitnosti v dobrem, saj pravi pregovor, »da je Bog tem najbolj blizu, ki so v največji stiski.« V St. Peterskem okolišu so prizadete najbolj vasi: Nova gora, Srednje Grčevje, Selo, Stravberk, Vrhovi, Zalovče, Toplice, Prapreče, Kij, Grič, Lutsko selo, Dobova, Kronovo. V mirenski občini so prizadeti naslednji kraji: Škrjanče, Zagorica, Savinca, Gorenjavas, Brezovica, Gomila, Zabrdje, Praprotnica, Stara gora, Stan in Mirna. — Enako žalostno poročilo je došlo tudi iz Trebnjega; toča je sesekala in zdrobila polje in vinograde po vaseh: Igljenik, Skvoret, Ševnica, Račje selo, Blato, Česnjevk, Rodine, Lukovk, Jezero, Dobrava in Rihpovec. — Toče je bilo toliko, da je bilo polje še drug dan pobeljeno. — V šmarješki občini so prizadete tri vasi.

Dnevi pred sv. Vrbanom — kritični. Tudi po Štajerskem je v dneh 22., 23. in 24. maja po več krajih posmodila slana krompir, fižol in koruzo.

Bivši ljubljanski župan — prost. Pravijo, da je preklicano konfiniranje bivšega župana Hribarja, kakor tudi postojnskega župana Lavrenčiča.

Romunsko žito. V Trst je došlo več vagonov žita iz Romunije; razdelilo se bo baje bednemu prebivalstvu v Istri.

Tudi 10vinarske nikeljnaste novce bodo pobrali iz prometa. Finančni minister je določil, da imajo veljavo le do konca tekočega leta.

Vojaške novice.

CESAR KAREL SOŠKI ARMADI.

Ljubljana, 3. junija. (K. u.) Povodna Svojega bivanja pri soški armadi je izročil Njegovo Veličanstvo cesar armadnemu poveljniku Borojeviću tudi sledeče povelje:

Moji soški armadi!

V mogočnem, več dni trajajočem boju ste dolgo časa pripravljene, s posebno mogočnimi silami izvedene napade sovražnika odbili in mu zopet pokazali, kako junaštvo preveva Vaša prsa.

Moral sem prihiteti k Vam, da se Vam v Vaši sredi najprisrčneje zahvelim za Vašo hrabrost, vztrajnost in požrtvovalnost.

V vseh delih ljubljene domovine rojeni, ste z združeno močjo zvesto držali skupaj in izvedli občudovalna junaštva in zaslužili gorečo zahvalo domovine.

Oko v oko se ne morem vsakemu posamezniku med Vami zahvaliti.

Komanderni križec vojaškega reda Marije Terezije pa, ki sem ga bil pripel danes Vašemu preizkušnemu voditelju, generalnemu polkovniku pl. Borojeviću na prsi, ne izraža živo Mojega Najvišjega priznanja le poveljniku armade, marveč kaže tudi Vam vsem, voditeljem in borilcem, Mojo globoko čutečo zahvalo, Mojo ponosno zadovoljnost.

Božji blagoslov Vas je spremljal.

Molimo k Vsemogočnemu, naj nas tudi v bodoče spozna vrednim, da nas bo milostno varoval in ščitil. Podeli naj nam končni, popolni uspeh!

Postojna, 2. junija 1917.

Karel.

Zgodovinski brzojavki nemškega cesarja. Cesar Viljem je poslal našemu cesarju presrečno častitko, v kateri praznuje našo soško armado, ki je kljubovala mogočnemu sovražnikovemu navalu in ga izjalovila. »Bog bo še naprej z nami!« — Cesarici Avgusti pa je javil, da se je angleško-francoska ofenziva po 7-tedenski borbi ob vztrajnosti nemških armad skrhalo. »Božja pomoč je podelila« — tako zatrjuje — »našim četam, ki so se borile z občudovanjem junaštvom, nadčloveško silo, da so uspešno prestale najsilnejše boje... Gospodu bodi slava, čast in zahvala za tako sijajen narod v orožju.«

Dve pomenljivi izjavi generala Borojevića: Z ozirom na občudovano vztrajnost, odločnost in junaštvo naših čet v 10. bitki z Italijani, je zaklical naš vojskovodja: »Nikdar domovina ne bo mogla povrniti, kar gre tem slavnim in častnim ljudem. Kar store na bojišču podnevi in ponoči, kar prenesejo nadlog — to presega človeške moči!...« Z ozirom na 6. vojno posojilo je izjavil: »Bolje, da naberemo tucat milijard sedaj zase, kakor pozneje veliko več za sovražnike!«

Dva princa na soški fronti. V vrstah soške armade se bojujeta tudi dva cesarska princa, sinova nadvojvode Leopolda Salvatorja: Leopold in Rajner. Vsi časopisi omenjajo s pohvalo imena teh dveh mladih junakov, ki sta se zadnji čas na razne drzne načine odlikovala. Nedavno sta bila tudi v Ljubljani, ko smo praznovali god sv. Zite.

Razstrelba. Dne 25. majnika je šel v Bolevcu pri Plznu del ondotnih municijskih delavnic v zrak. Iz razvalin so izkopal 13 mrtvih delavcev, pogrešajo jih pa še 50. Na kraj nesreče se je v cesarjevemu imenu pripeljal nadvojvoda Karel Albert. Obiskal je ranjence v bolnišnicah ter se udeležil pogreba ponesrečenec.

Novi potrjenci letnikov 1893—1867, ki so bili pri naknadnih prebiranjih do 31. maja spoznani za sposobne, so poklicani 14. junija 1917 v službovanje; tisti črnovojniški zavezanci omenjenih letnikov, ki so bili potrjeni po 31. maju, so pa poklicani dne 28. junija. Za črnovojniške zavezance omenjenih letnikov, ki so bili iz kateregakoli vzroka oproščeni, nimajo ti vpoklici nobene veljave.

Z letali si skušajo pomagati Italijani. V 10. soški bitki so uporabljali 140 letal raznih vrst. V petek ponoči od 1. do 2. junija je prišla večja skupina večkrat v okolico Trsta. Brez škode ni bilo, a naši so jim zato sestrelili dvoje letal, dočim so se naši letalci vsi vrnili.

Ni samohvala... Infanterist Blažis Jakob iz Dobrne pri Celju piše: »Dragi Domoljub! Čutim se dolžnega, da se tako javno pobvalim, ker sem te naročil. Tukaj pri našem vojaštvu še nisi tako domač, ker smo sami spodnještajerski Slovenci in imajo moji tovariši druge štajerske liste naročene. Zdaj, ko sem te jaz naročil, mi seveda ne dajo drugi miru; vsak te rad čita, tudi jih je več, ki te bodo tudi naročili. Veseli me, da izvem toliko novic in tudi drugega počutnega in zabavnega. Tako si krajšam težke dneve vojaške službe. — Zdi se mi, ko dobiš »Domoljuba«, kakor bi me prijatelj obiskal in mi povedal, kako je doma, kako po svetu. Priporočam »Domoljuba« vsakemu, da si ga naroči, ker je tudi najcenejši. Pozdravljam vse prijatelje in prijateljice tega lista.«

Naši topničarji na Krasu. S Krasa smo dobili pisemce, oddano 30. maja z naslednjo vsebino: Razvila se je krasna pomlad, ki smo jo komaj pričakovali, a vneli so se obenem strašni boji na kraški črti. Lahki so jeli pritiskati od vseh strani na našo zemljo. Bilo je živiganje po zraku, da je človeka kar srce bolelo. Ko so pričeli godrnjati naši težki topovi, se je vse treslo. Kako je moralo biti še le tam, kamor so padale naše izstreljene krogle! Neki laški ujetnik je zatrjeval, da je prehudo upirati se Avstriji, da jih preveč v zrak pošiljamo, četudi so še tako zavarovani. Upamo, da kaj takega ne bo več. Želimo si miru, da bi nam to strašno šumenje šlo iz glave. Kdo bi mogel povedati, kako se veselimo časa, ko se povrnemo na dom! — Mnogo pozdravov vsem znanim! Fr. Močnik, Krško. — F. Zabukovec, Dobropolje.

Mrtvi vstajajo. Po dveh letih je došlo pisemce iz Rusije, ki naznanja, da Matej Pirjevec (iz Dan pri Sežani) še živi in da mu ni posebno hudega. Domači so ga objokovali kot mrtvega.

Za domovino je daroval mlado življenje Jakob Klemenčič, rojen leta 1898. v Žirovskem vrhu sv. Vrbana pri Trati. Prehladil se je na Krasu, kjer je bil na fronti tri mesece. Umrl je na posledicah prehlajenja. Marsikatero oko je zarosilo, ko je zvonilo poprej tako veselemu, modremu mladeniču. Staršem, ki so ga obiskavali, je zatrjeval, da rad umrje za domovino!

Postrezite. Vojak Čedermas Jožef (k. u. k. G. H. B. 1/9, bi rad izvedel, kje se nahajajo njegovi starši, ki so stanovali pred izbruhom vojske z Italijo v Borjanu št. 77. — Pogreša se 18 mesecev vojak Al. Kebelj, doma iz Mirne peči. Po-

izveduje in stroške plača Magdalena Kebelj, Mirna peč, Golobink 27.

Nesreča. V Studencih na Štajerskem je pri fotografu neki bosanski vojak ustrelil 28. maja po nesreči svojega tovariša-desetnika.

Razne novice.

Člani gosposke zbornice na Dunaju. Med novoimenovanimi zastopniki avstrijske gosposke zbornice so tudi naslednji škojfe: Msgr. dr. A. Karlin, škof v Trstu; dr. Jožef Doubrava, škof v Kraljevem Gradcu; Josip Gross, škof v Litomericah; dr. Jožef Pelczar, škof v Przemyslu; dalje dva redovna prebija: L. Czerny iz Kremsmünstra in dr. Gregorij Pöck iz Sv. Križa (na Avstrijskem).

Dar ameriških Slovencev. V Ameriki naseljeni Slovenci so poslali ljubljanskemu županu znesek 4600 K za pomoči potrebne ranjence in bolehave bojevnike slovenske narodnosti, oziroma za njih svojce.

400 novih cerkva. V kraljestvu Poljskenu bodo v kratkem pričeli z zidanjem 400 novih svetišč, ki so bila zrušena in pokvarjena v vihri sedanje svetovne vojske. Stroški bodo znašali nad 30 milijonov kron.

Še tega je treba. Občinski svet v Bumdpešti je sklenil, da naj se sezida v mestu turška mošeja (molitvenica). Doslej so imeli privrženci prerokovi svoja bogoslužna opravila v neki šoli.

Kazen. Okrog 600 ogrskih trgovcev so poslali v vojsko in vojno službo, ker so dražili živila in drugo blago. Tako poročajo »Novine«.

Povodnji v Italiji. Velikanske povodnji v severni Italiji so napravile ogromno škodo na poljih in v municijskih delavnicah. Samo v milanskem ozemlju znaša škoda nad 10 milijonov lir. Reka Pad je narastla pri Piacenci do 8 metrov nad normalnim stanjem.

Riža nimajo več zadosti v Italiji. Zraven polente je riž navadna in vsakdanja jed Italijana. Nenadno pomanjkanje silno slabo vpliva na prebivalstvo.

Dopisi.

Smednik. Umrl je dne 28. maja v Smedniku veleugledni posestnik in gostilničar Primož Oblak po kratkem napadu bolezni, katere kal je nosil v sebi že dolgo let sem. — S tem smo se poslovili Smedlej od vzor-moža, odkritega družabnika in tovariša, na katerega smo zrl z globokim spoštovanjem, kajti njegova odločnost in junaško-katoliška zavednost, vzorno in zgledno življenje nam je vsikdar imponiralo. Pokojni je bil na pravem mestu »slovenska korenina«, kakršnih nam je želeli. Vzoren oče, umen gospodar, ljubezniv svetovalec, pri katerem so naši župljani vselej našli sveta in pomoči. V njem, da, v njem je bilo udeleževane stremljenje kat. izobraževalnega dela za naše ljubljeno slovensko ljudstvo.

Ribno pri Bledu. Njegovo Veličanstvo presvetli cesar je podelil zlat zaslužni križ na trakte hrabrostne svetinje v dokaz izvrstnega službovanja v sanitetni službi pred sovražnikom č. sestri v samostanu sv. Jožefa v Sarajevu Kletini Zupan, doma na Selu, župnije Ribno pri Bledu.

Iz Tržiča. Padel je za domovino narednik g. Janez Primožič na laskem bojišču. Služboval je prej več let pri naši mornarici. Slava njegovemu

spominul — Hranilnica in posojilnica v kaplaniji je podpisala vojnega posojila zase 7000 K. Vsega je dosedaj podpisala 60.000 K. Župna cerkev je podpisala 20.000 K šestega vojnega posojila, in sicer je posodila denar za zvonove za deset let. Tudi posamezne stranke se zglašajo v hranilnici za podpis.

Bukovo na Cerkljanskem. Na večer 26. majnika sem poslušal o tožni petje Rusov, ki se je razlegalo gori v hrib od treh vasí, kjer delajo novo cesto. Sova je skovikala, čuk se je oglašal, gori od italijanske fronte se je pa čulo votlo gromenje topov. Zatopil sem se v misli, kako tam padajo mladi fantje in možje, in nehote se mi je utrnula solza v očeh. — Vse je na svetu zmehčano in zmešano; koliko gorja! Ženske pa nore, ko prihajajo vojaki-tujci v bližino fronte, pa še celo take, ki imajo že celo vrsto križev na plečih. O, kako je zmešan svet! — Letina obeta dobro; sadno drevje je lepo odcvelo, ozimna rž je pa precej pognila pod snegom. Bog nas obvaruj pred vsako uimo, potem se bo že zopet kaj pridelalo.

Zaplana. Dne 24. maja smo pokopali 24letnega Franca Brencce. Po nesreči se mu je sprožila lovska puška in ranjenemu v nožni palec se je zasturpila kri. Umrl je v ljubljanski bolnišnici, a pripeljali so ga domov. Pokojni je dovršil tik pred izbruhom vojske maturo v Kranju, a ostali je moral doma, ker sta bila brata poklicana v vojno službo. Poprijel se je dela z vso pridnostjo. Bil je ponižen, sila dober fant. Vso faro je pretresla njegova žalostna smrt. Njegovi materi je umrl v času sedanja vojske z njim četrtri in zadnji sin.

Z Dolenskega. Dragi »Domoljub«! Vedi, da nas tudi dopisi iz raznih domačih krajev, ki jih prinašaš, zanimljejo. Zelo radi jih čitamo, da vidimo, kako razne župnije in društva v teh težkih časih napredujejo. Le žal, da so nekatera tudi zaspala, dasi so ravno sedaj najbolj potrebna. Ali jih naj pustimo, da zamro? O, ne. Oživiti jih je treba.

Večkrat slišimo pametne ljudi tarnati in sami vidimo, kako so ravno nekateri 14, 15 in 16letni mladitci maloprtni. Očetov ni doma, mater se pa nič ne boje, jih ne ubogajo, marveč odgovarjajo. Ko je izbruhnila ta strašna vojska, se je mislilo, da bo mladina bolj pridna, da bodo ti iz šole stopivši dečki bolj pridni, vneti in dobri, kakor so bili odrasli. A to se ni uresničilo. Čim bolj divja vojska, tem slabši postaja mladina. Resnica je, kakor je pela pesnica Gorenjka:

Pokore hočem, kliče Bog,
zato doni vam bojni rog.

Torej kakor je klical »Bogoljub«: »Mladeniške Marijine družbe — na plan!«

Dolenjavas pri Ribnici. Kako koristna in potrebna je lesna zadruga, se kaže osobito sedaj. Vedno se oglašajo od raznih strani za drva. Stopila je v zvezo z našim krščanskim delavstvom v Ljubljani, dobavja drva in oglje našim domačim zavodom v Ljubljani in drugam, ker ima zveze tudi z večjimi mesti, ki obetajo biti stalne — brez vmesnih prekupecev. Število članov vedno narašča. — Izobraževalno društvo se razvija v najlepšem tiru: članov nad 100, predavanja in igrokazi se redno vrste.

Št. Jakob v Rožu. Tudi Koroška ni najzadnja na svetu. Sentjakobska Marijina družba je praznovala binkoštno praznike že svojo desetletnico. V nedeljo smo imeli cerkvene slovesnosti ob prisotnosti škofijskega voditelja g. dr. Arnejca, v ponedeljek so pa članice vprizorile igrokaz »Sv. Zita« in zabavno igro »Usodno zamenjanje«. Natlačeno polna dvorana je pričala, da si ljudstvo želi poštenega oddiha, pa da vpošteva našo Mar. družbo. Čisti donesek se obrne v domoljubne namene.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Meso v sili zaklane živine. Vsako leto je treba veliko živine v sili zaklati. Precej nesreč je pri brejih kravah in teletitvah, druge se ponesrečijo na paši, si zlomijo nogo ali jih napenja. Povprečno je takih nesreč na leto za 2 do 4% vse goveje živine. Meso je popolnoma zdravo in užitno. Pred vojsko se je kmet, ki je imel nesrečo, po-

menil s kakim mesarjem in mu po znižani ceni prodal zaklano žival. Večina takega mesa je šla v Ljubljano. Med vojsko je ukazala deželna vlada, da se mora meso v sili zaklane živine porabiti za mestno aprovizacijo, ki je določila za 1 kg mesa 2 K. Ker mora ponesrečeni revež plačati vse stroške, mu meso še po 2 K ne pride. Najhujše pri tem je, da morajo tako prizadeti posestniki še dolgo čakati na svoj denar. Zgodi se, da vse pismene in ustmene prošnje ne pomagajo prav nič. Deželno mesto za klavno živino, ki navadno prejme pošiljatve, bi moralo red napraviti. Sicer je pa čudno, da se na ta način izrabi nesreča revežev, ker največ nesreč zadene bajtarje in male posestnike. Če zdaj kupi plemenito žival, ki tehta 500 kg, jo mora plačati po 3 K. Če se mu ponesreči, jo mora zaklati, bo mesa največ 250 kg. Za žival je dal 1500 K, za vse meso bo dobil po odbitih stroških okoli 470 K. Izguba 1030 K mora malega posestnika zelo bridko zadeti. — Potrebni so tudi mestni reveži. Toda zdaj je dala država 300 milijonov K za ceno meso po 2 do 4 K. Ali je torej upravičeno, da se nesrečnemu kmetu do-

večje. Komur je torej mar, da bi imeli za zimo zadosti živeža, naj se zavzame za to, da bodo dobili kmetje zadosti petroleja. Pozabiti tudi ne smemo, koliko petroleja se porabi pri porodih živine. Pri svetinjah mora luč goreti več noči. 2 do 3 litre petroleja mora najmanj dobiti vsak kmečki gospodar. — Naj deželna vlada vse ukrene, da se da kmetu vse, kar potrebuje.

Oživljena Poljska. Poljaki so ostali ravno taki, kakor so bili pred stoletji. Imeli so eno največjih držav v Evropi. Toda skoro vso zemljo so imeli plemiči, kmetje so bili tlačani in sužnji veleposestnikov, ki so napravljali gostije za gostijami in tako zapravljali krvave žulje svojih tlačanov. Judeje so posojevali denar in bili pravi gospodarji v deželi. Vse je bilo na prodaj — tudi vest in poštenost. — »Reichspost« poroča v 233. št. o gospodarstvu komisije za popravo Galicije, v kateri imajo Poljaki glavno besedo, sledeče: »Prebivalci Galicije so po večini Rusini, plemstvo je pa poljsko. Veleposestva so zelo obširna. Veliko najboljših gospodarstev je že v judovskih rokah. Po vojski je bilo poškodovanih ali uničenih 188.981 poslopij

»Tank« ob napadu v bitki pri Arrasu.

bro meso v sedanjih razmerah plača po 2 K? Če je bila živina popolnoma zdrava, naj bi se tako meso plačalo najmanj po 4 K. Poudarjamo še, da bi kmetje meso rajše nasolili in napravili klobase, kakor da bi se zadovoljili s tako ceno.

Škoda vsled pomanjkanja petroleja na kmetih. Množina za kmete odločenega petroleja je zelo majhna. Do konca junija pride na hišo le okoli četrta litra. To je gotovo premalo. Pomanjkanje petroleja zna imeti zelo žalostne posledice, na katere moramo opozoriti. Zdaj napenjajo vsi domači svoje moči do skrajnosti, da se delo na polju opravi. Zjutraj vstanejo pred svitom, mrak jih najde še na njivi. Doma je treba še žival opraviti, večerjo skuhati in orodje pripraviti. Večerja je že pozno ponoči, navadno pri luči, pogosto šele od 10. do 11. po stari uri. Če ne bodo imeli kmetje zadosti petroleja, bodo morali delo na polju poprej pustiti, da se doma vse drugo opravi. Zato pa ne bodo vsa dela opravljena, polje bo zanemarjeno, pridelalo se bo manj; ker se bodo pridelki najprej za dom porabili, bo v mestih pomanjkanje še veliko

Od teh jih je 14% (niti sedmi del) v zahodni Galiciji, kjer bivajo skoro sami Poljaki. V vzhodni Galiciji, v rusinskih krajih pa 84%. V teh rusinskih krajih ima poljsko plemstvo svoja veleposestva. Dosedaj je dala država za napravo poslopij v lastni režiji 47.722.230 K. Od tega se je porabilo za zahodno Galicijo 35%, več kakor tretji del. Od ostalega se je porabilo največ za okraje Przemysl in Jaroslav, kjer je precej Poljakov, 45%, za vse ostale le 20%. V zahodni Galiciji so dali na poslopje podpore 618 K, v vzhodni Galiciji le 78 K, v okraju Przemysl le 8-36 K. Če so kmetje sami zidali, jih je stalo poslopje v zahodni Galiciji 2235 K, v vzhodni Galiciji 2064 K, v Premišlu 1772 K. Dobili so državne podpore prvi po 507 K, drugi 363 K, tretji 159 K.

Osnovana se je z državno pomočjo posebna kreditna banka za Galicijo, ki naj daje potrebni denar po nizki obrestni meri, da se gospodarstvo zopet uredi. Do 30. junija 1916 so vložili prošnje za 400 milijonov posojil, dovolili so jih 150 milijonov, izplačali 70 milijonov kron. Vsa škoda je bila cenjena na 2-5 mil. kron. Od kmečkih po-

sestnikov je dobil vsak trinajsti, od veleposestnikov vsak drugi, kmetom so dali vsega denarja 1 milijon kron, veleposestnikom 69 milijonov kron. Veleposestnikom so dali na razpolago stroje in živino, katero so morali drugod kupiti, in odredili, da so kmetje delali na veleposestvih. Zato imajo letos graščaki 16.400 oralov več vsejane strni, kmetje pa 16.600 oralov manj. — Podpore so večinoma državni denar. — Tak narod se ne bo nikdar posebno visoko povzpeli, ki z drugim ne ravna po ravnopravnosti.

Olje iz žitnih kali. Pri nas bodo zana-prej pri vseh vrstah žita pobrali kali, da napravijo iz njih olje. Množina kali ni posebno velika. V 1000 kg turščice je le 1 kg kali, toda iz teh se napravi prav dobro jedilno olje. Dozdaj se je najbolj turščica sponesla, prav dober je tudi oves. V večjih mlinih bodo zana-prej vso turščico, pšenico in rž odkalili, t. j. odvzeli bodo kali za napravo olja. Začeli so s tem postopanjem lani, letos so se od nas tudi Nemci naučili.

Živež na Francoskem. Na Francoskem je bilo predlanskim ob tem času 12.723.946 govedi, lani 12.520.106, letos 12.341.950, za 381.996 glav manj. Vlado je začelo skrbeti, da ne bi nazadnje živine zmanjkalo. Saj je tudi padlo število prašičev od 4.909.886 na 4.361.900, torej za 547.986, ovc od 12 milijonov 261.000 na 10.845.280, torej za 1 milijon 315.720 glav. Kaj, če nazadnje mesa zmanjka? Vlada je odredila, da se zvečer ob delavnikih ne sme v nobeni gostilni prodajati meso. Na mesec hočejo na vsak način prihraniti 30.000 govedi. Če ta odredba ne bo pomagala, bodo izdali mesne karte. V francoskih mestih so se zelo pritoževali, da je maslo predrago. Minister je odredil za maslo najvišjo ceno 6 frankov, ko so ga prej po 10 frankov plačevali. Posledice so se precej pokazale. Pred odredbo je prišlo na dan v Pariz 40.000 kg masla, po odredbi le 5000 kg. Minister je ukazal po mlekar-nah maslo pobrati. Dokler so bile stare zaloge, je šlo. Ko jih je zmanjkalo, ni bilo več masla. Parižani so začeli grozno zabavljati. »Kaj nam pomagajo nizke cene, ko blaga ni. Radi plačamo, da le kaj dobimo.« Novi minister Violet je določil zopet 10 frankov za 1 kg masla. — Prepovedali so sedaj tudi na Francoskem za civilno prebivalstvo izdelovati sladko pecivo. Na Laškem zelo manjka sladkorja. V velikem Milanu niso imele trgovine v maju prav nobenega sladkorja. Izginil je tudi riž. Kmetom plačujejo mleko po 35, v mestih ga prodajajo po 50 cent.

Amerika in Švica. V Ameriki je šla divja gonja z žitnimi cenami vedno naprej. Zdaj je vlada prepovedala objavo borznih cen. Če ne bo to pomagalo, znajo napraviti tudi najvišje cene. Posebne sile jim pa še ni, ker zalagajo z žitom tudi vse nevtalne države v Evropi. Švica je dobila pred vojsko 25.000 vagonov na leto iz Rusije in Romunije, ravno toliko od vseh drugih držav, iz Severne Amerike pa le 15 tisoč vagonov. Zdaj mora Amerika dati vso množino. — Švicarji zelo tožijo, da jim manjka za živino močnih krmil. Prišli so tako daleč, da imajo mleka komaj za dom. To seveda ne bo tako natančno res. Izde-tujejo še vedno sir, čokolado in zgoščeno

mleko. Tega blaga pride veliko tudi k nam v zameno za sladkor, premog, cement in petrolej.

Na Angleškem so prepovedali izdelavo škroba (šterke). Ker moke res že malo primanjkuje, je vlada dovolila, da se kruh dražje prodaja. Upa, da se bo zaradi dražnje precej manj kruha pojedlo. Revezem se bo pri tem slabo godilo.

Preskrba sena in slame za konje in drugo vprežno živino. Podjetniki mestnih in industrijskih voženj, ki so primorani potrebno krmo (seno in slamo) kupovati, so naprošeni, da »Deželnemu mestu za krmila« v Ljubljani čimpreje naznanijo šte-vilo konj in druge vprežne živine, za katero si morajo v letu 1917/18 preskrbeti potrebno krmo, ker se bo vsa ta dobava od sedaj naprej izvršila potom imenovanega urada.

Živinorejska zveza za kamniški poli-tični okraj na Homcu, pošta Radomlje, opozarja tem potom živinorejce iz okraja, da priglase paše vajeno živino za pašo na Križko planino in v Koren. Paša se prične dne 24. junija. Ta dan naj tisti, ki so živino pravilno prigliasili za pašo, priženejo na planino. Za pravo pot naj vsak sam poišče, ker zveza ni odgovorna za škodo, ki bi jo živina med potom naredila. — Na pašo se sprejmo konji, goveda in ovce. Plačati je treba od kobile z žrebetom po 45 K, od žrebet samcev po 30 K, od govedi do 2 leti starosti po 17 K, nad 2 leti pa po 20 K od glave; za ovce po 4 K od glave brez ozira na starost. Le od jaženčkov, ki se na planini skotijo, ni nič plačati. Prvo polovico je treba plačati takoj, ko se živina prižene, drugo pa, ko se vzame s planine. — Ker je vsled pomanjkanja sena in vsled večjega števila mlade živine pričakovati, da bo prigliasene preveč živine, bo sprejet le tisti del živine, ki je preje priglišen.

Zvonarjeva hči.

(Povest. — Spisala E. Miller. — Priredil Fr. Staržaj.)

(Dalje.)

Na sv. pismo je bilo zapisano s kljukastimi črkami:

»Svoji ljubi, novi hčerki, zakonski ženi mojega najmlajšega sina v spomin na njeno ženitev. — Mi pa smo eno v Kristusu.«

Zraven je bila ličnobarvana lesena škatljica in v njej ovratnica iz jantarijevih čistih biserov, lišp, ki je bil tukaj nepoznan, zakaj tu so se dičile žene in deklice z živordečimi koraldami in blestečimi se granatnimi rubini. Tako rumenkasto žarečega okrasja niso poznale. Rozika bo prav gotovo vesela in bo ponosno pritrčila zlato verižico okoli vratu; sam pa se je veselil dobrotljivosti svoje stare mame.

Mir je vladal torej med njimi vsemi — in vendar — srce mu je močno bilo in oči so se mu vedno in vedno iznova orosile.

»Oče, mati!« Stari in ljubi mu starši ga ne bodo spremljali pred božji oltar na najvažnejši dan njegovega življenja. Potegnil si je z roko po čelu in očeh ter se lotil nato z vso naglico pospravljanja v delavnici.

Upanje zveste bratovske ljubezni ga ni ogoljufalo. Pozno ponoči je pozvonilo pri Zvonarjevih. Zunaj je stala v spremstvu poštnega hlapca, krepka žena. Henrik sam je vstal od vesele družbe in odšel k vratom. Veselo upajoče srce ga je priganjalo. Brat in sestra sta se držala v objetu. Iznenadeni so vstali domači od mize. Vsem je odleglo ob njenem prihodu. Oni čudni občutek, ki je ležal kakor temen oblak nad vsemi, češ nobenega njegovih domačih ne bo pri poroki — je izginil ob dokazu te sestrskje ljubezni. Šele sedaj so žarele Henrikove oči v veselem blešku in Rozika je z nekakim ljubosumnim občutkom opazila, kako rada se imata Henrik in njegova sestra.

Stari in mladi mojster sta se nekako oddahnila pri misli:

»Sedaj tudi sosedje in drugi ne bodo imeli kaj govoriti.«

Mlada, tuja žena je občutila to ljubeznivo prijaznost vsakega posameznika in kmalu je sedela blizu neveste, kakor bi bila njena najstarejša sestra in je slastno pokušala šarkelj in vinsko juho, ki jo je Rozika prinesla na mizo.

Jožef jo je podražil:

»Postavno sestro imaš, Henrik. To bodo jutri v mestu gledali, kako krepkega rodu ste.«

Žena Katarina Dodona-Halder, kakor se je pisala po možu, je nalahno zardela in smehljuje odvrnila:

»No in okus Henrikov tudi ni napačen; vi sami ste pa vzraščeni kakor pravljčni junaki.«

Veselja in složnosti ni manjkalo nocoj.

Prihodnje jutro, v nedeljo, je bila Rozika prva pokonci. Še pred dnevom se je napravila k jutranji sveti maši. Molitvenik je ležal že dolgo pripravljen v njeni dekliški sobici na mizi, sama pa je sedela na stolu ob postelji, roki sklenjeni na kolenih, resna in žalostna. K spovedi in k sv. obhajilu je bilo treba iti, da vredno prejme zakrament svetega zakona. Stala je pred važnim in odločilnim trenutkom svojega življenja. Hotela se je resno in skrbno pripraviti, zato je že zdaj molila prav prisrčno, še preden je šla v cerkev. Naenkrat jo je prešinila misel:

»Sama greš k svetim zakramentom. Tvoj ženin, s katerim boš delila vse dni življenja radost in žalost, delo in skrb, ne kleči s teboj pred spovednikom in pri obhajilni mizi. Sama si...«

Težko ji je legla ta resnica na dušo. Rozika je bila versko dobro vzgojena in se je dosedaj resno in strogo ravnala v svojih dolžnostih kot katoličanka. Zato jo je toliko bolj zapeklo v ranem jutru zadnjega dekliškega dne, ko se je spomnila, da ne bo imela istega, česar je deležna vsaka še tako revna katoliška zakonska dvojica: da ne bo skupne priprave obeh za sprejem sv. zakramentov, skupne spovedi in skupnega svetega obhajila, in tudi ne skupne molitve obeh pred tabernakljem za blago-

slov v zakonu: »veliki skrivnosti v Gospodu.«

Vse to ji je plavalo pred dušo liki velik oblak, ki je grozil zastreti nebo na poročni dan. Kakor neka slutnja in zadnji opomin jo je obšla ta misel, Tiho, boječe se je dvigalo vprašanje v duhu njene duše:

»Ali bi ne bilo boljše zate, da bi Henrika ne bila nikoli poznala? Ali ni mati vendar le imela prav?«

Toda naglo je prišlo na površje njeno nagnjenje do Henrika. Zapodila je te misli od sebe in zdelo se ji je kakor neko izdajstvo. Ločena od Henrika — brez njega — ne, ni mogoče misliti. To nagnjenje ji je obvladalo srce, vso dušo in urno so se umaknile vse druge skrbi in razmišljanja, četudi so bila še tako upravičena.

»Zelo mi je žal in dala bi rada polovico svoje življenske sreče,« si je dejala, če bi ga mogla izpreobrniti; pustiti ga, ne, tega bi ne mogla. In sedaj, ko je že vse pripravljeno, ni, da bi mislila...«

Prizadevala si je otresti se teh misli in moliti, da bi se lažje pripravila na spoved. Pa ji je naenkrat planilo na misel:

»Ali ni največji greh ta, da imaš Henrika rajši kakor vero in pokorščino do matere; s tem se izpostavljaš negotovi bodočnosti in morebiti še tudi večji odgovornosti, kakor se ti zdi?«

Rozika se je stresla in vstala. Nenadoma si je z rokama zakrila obraz in bridko zaplakala.

»Moj Bog, moj Bog! Pomagaj mi, da se dobro spovem in prejmem vredno sveto obhajilo,« je prosila. »Tako mi je težko.«

Vzela je nato molitvenik, poškopila se z blagoslovljeno vodo in tiho odšla zdoma v molnem jutranjem svitu proti cerkvi.

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

Pismo iz Galicije.

(Piše poročnik Jože Barle.)

Bojno polje, 20. maja 1917.

Včeraj so se bili Rusi po dolgem času zopet spomnili, da je vojska, ali so pa morda mislili, da smo mi pozabili nanjo. — Po kosilu se je v moji podzemeljski palači zbrala vsakdanja družba k običajnemu taroku: en Čeh, en Hrvat in jaz Slovenec. Govorili smo vsak svoj materin jezik, a smo se vseeno izborno razumeli. — Kar je udarilo in počilo, da se je naša hiša vsa potresla. — »Rusi mi hočejo prižgati pipo, ravnokar mi je ugasnila,« pravi Čeh in si prižiga pipo. — Igrali smo mirno dalje. A zopet je počilo in zopet in zopet. — »Rat (vojska) je, gospodo, rat!« pravi Hrvat in meša karte. V tistem hipu je počilo, da so nam vsem padle karte iz rok. Planili smo po 15 stopnicah na prosto — granata je bila udarila ravno v takozvano »traverzo«, široko 4 m, dolgo 3 m, in jo razdejala popolnoma. Ko smo mi prišli na prosto, je še vse žvižgalo po zraku od železnih drobcev. Izpod razvalin bivše traverze pa je prikobacal človek, strgan, blaten, bled, krvav, preplašen — frajtar Miško. Bil je v službi in se je hotel skriti za

traverzo, ko je ravno udarila vanjo granata in ga pokopala. Zgodilo se mu ni hujšega, kakor da mu je iz nosa tekla kri; a svoje šaljivosti še do danes ni dobil. — Vsega skupaj je udarilo na prostor par kvadratnih metrov okrog 20 granat, izmed njih 3 ravno na mojo palačo; da ni streha 5 m debela, ne vem, kako bi se mi bilo godilo.

Na večer zopet iznenadenje! Sedel sem v svoji izbici in pisal, kar začujem iz strelskega jarka: »Alarm — napad s plini!« Pograbim svojo masko zoper pline in tečem ven. Zunaj je bilo že vse pripravljeno za napad s plinom. Vojaki, z maskami na obrazih, so bili podobni dvoonožnim zverem s topim rilcem in očmi, velikimi kot dlan. — Od ruske postojanke se je valil proti nam velikanski črn oblak. — Hm, to ne bo plin, to bo dim, plin je rumenkast — sem si mislil takoj. In res je bil dim, pozneje smo izvedeli, da se je bilo pri Rusih zažgalo podzemeljsko kritje. — Z veseljem smo zopet snemali mučne maske raz obraze.

Grozno velike izgube...

Fantje pišejo 25. maja: Dolgo časa se je pripravljala polentar na deseto ofenzivo. 12. maja je jel ropotati in deluje neprestano. Prav dolgo ne bo mogel več, ker ima grozno velike izgube na moštvo in strelivu. Doslej še ni nič drugega dosegel, kakor strelske jarke nam je raztrgal, ki jih pa bomo — kakor upam — hitro popravili. Seveda tudi na naši strani — žalibog — ni brez žrtev, a zanje se bomo še maščevali. Odlikovala se je v bojih posebno 4./27. marškompanija našega polka, ki je dobila povelje, da mora hrib toliko časa držati, da pride pomoč 19. V. Storiło se je še več, kakor kar se je zahtevalo. Od Nj. Vel. cesarja je došla stotniji javna pohvala in mnogo odlikovanj. — Samo to rečem: Lah si bo dobro zapomnil, kdaj je trgal s svojimi granatami našo zemljo, kdaj podiral z njeni naša svetišča. Plačilo mu bo odločil Bog in pa trda pest avstrijskega vojaka. Samo večni Bog in ljuba Marija pa dajta, da bi že skoraj nastal mir, da bi se zopet vrnil obdelovat krasno slovensko zemljo. Srčne pozdrave vsem znanim: Fr. Žužek, Št. Janž; M. Vidmar in J. Leskovšek, Jurkloster; J. Ulaga, Št. Lenart; J. Vodišek in J. Krašovec, Laški trg.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Tedenska pratika.

Petek, 8. junija: Sv. Medard, škof († 545).

Sobota, 9. junija: Sv. Primož in Felician, muč. — Sv. Rihard, škof.

Nedelja, 2. pobinkoština, 10. junija: Evang.: Prilika o veliki večerji. — God sv. Marjete, škotske kraljice.

Ponedeljek, 11. junija: Sv. Barnaba, apost. — Sv. Marcijan, muč.

Torek, 12. junija: Sv. Janez Fekundo, spozn. — Sv. Flora. — Blaž Jolanda (Helena). — Sv. Leon, papež.

Sreda, 13. junija: Sv. Anton Pad., spozn. († 1231).

Četrtek, 14. junija: Sv. Bazilij, cerkveni učenik († 379).

Solnce vzhaja ob 4. u. 02 m., zahaja ob 7. u. 57 m.

Luna: Zadnji krajec 12. junija ob 7. u. 38 m. zjutraj.

Sv. Medard.

(† 545.)

Milosrčnost je bila najlepša čednost, ki je dičila Medarda že v nežni detinski dobi. (Doma je bil v francoskem mestu Salency.) Kot mladenič je podaril nekoč slepemu revežu svoje zgornje oblačilo kar na cesti. Ko je bil že precej v letih, ga je škof Remigij posvetil za škofa. V tistem času so Huni in Vandali pustošili in plenili po deželi. Sveti škof je bil ljudstvu kakor od Boga poslan poslanec, ki je povsod pomagal in tolažil. Hudo obrekovanje sovražnikov ga je močno potrla, a vse hudobne nakane je zmagal s svojo čednostjo. Srca revežev si je naklonil z izredno darežljivostjo, pagane izpreobrnil z gorečimi pridigami. Bog ga je že v življenju poveličal s čudeži.

V svojem rojstnem mestu je vpeljal sv. Medard takozvano rožnato slovesnost na čast deviški nedolžnosti. Ta običaj se je ohranil do današnjih dni in se ponavlja vsako leto 8. junija. Mladenka, ki se posebno odlikuje po čednosti in čistosti, prejme darilo v denarju in rožnat venec. V spremstvu svojih domačih in 12 beleoblečenih deklic se poda slavljenska v beli obleki v kapelo sv. Medarda. Tam blagoslove rožnato krono, župnik ima primeren nagovor, nato pa izvrši slovesno obred kronanja. Ob sklepu je zahvalna pesem.

Nikako drastično učinkujoče odvajalno sredstvo naj se ne uporablja, marveč samo Fellerjeve mlo odvajalne, želodec krepljivo rabarbara-kroglice z zn. „Elsa“-kroglice. V nasprotju z mnogimi drastičnimi odvajalnimi sredstvi so te popolnoma neškodljive in brez posledic, ne dražijo čreves in jih pozneje ni treba trajno porabljati. Krepe želodec in črevo, povsroče slast do jedi in se brez pomisleka lahko dajo tudi otrokom. 6 škatelj pošlje franco za le 5 K57 vin lekarinar E. V. Feller, Stubica Elsa trg 16 (Hrvatska). Fellerjevega bol lajšajočega rastlinskega fluida z zn. Elsa-fluid stane 12 steklenic franco le 7 K32 vin. (tr)

To in ono.

Besede, ki naj si jih zapomnijo vsi starši! Dunajski kardinal Piffl je dne 20. maja govoril pri zborovanju v trgu Pitten (svoje škofije na Nižje Avstrijskem); navzočih 14

bilo okoli 500 mož, 800 mladeničev in 800 ženâ. Med drugim je povedal tudi tole:

»Kot škof vas prosim iz vsega srca, da svojim otrokom ne delate težav, če hočejo vstopiti v katoliško mladinsko društvo. Zalibog, da merodajni činitelji dolgo časa niso spoznali, kako važna je katoliška mladinska organizacija. To mora biti drugače! Če dandanašnji od vseh strani doni klic: »Rešite mladino, ker propada«, morate tudi vi dovoliti, da vaši sinovi stopijo v katoliška društva. V sv. pismu je zapisano: »Človek ne živi samo od kruha, temveč od vsake besede, ki pride iz božjih ust.« Ne smemo samo hrepeneti po časnih blaginjah. Kot škofu mi je predvsem pri srcu skrb za dušni blagor vseh meni izročenih in ne smem prav ničesar opustiti, kar pospešuje blagor duš. Zato prosim: Pošljite svoje sinove v naša katoliška mladinska društva. Kdor se v takem društvu vzgoji v zvestobi do Boga, ostane tudi zvest cesarju, zvest domovini, zvest staršem, tak izpolnjuje četrto božjo zapoved.«

Vprašanja in odgovori.

B. Š. Buer. W.: Kot invalid dobivate nekaj penzije (ali ne?) in tudi donos za svoje, če je lokazano, da ste jih prej podpirali. Okoliščina, ali ste polnoletni ali ne, na tem nič ne izpremeni. Glede dolžnosti? Vprašajte vest in vpoštevajte ljubezen do staršev in do bližnjega, vkolikor jo terja 4. božja zapoved. — Mati lahko zaprosi podporo, ako se izkaže, da ji je 21letni Vaš brat, ki je na fronti, poprej gmočno pomagal.

I. M. — Podlipa: Z dovoljenjem staršev bi se bilo treba zglasiti pri glavarstvu.

K. F. — Strmica: Ni vredno. Pri nas se bo že dobil kak namestek; da bi se ljudje z deteljo sitili, bi bila »ta zadnja«.

J. Št. — Dolinčice: »Mladost« (cena 3 K) in »Naša Moč« (cena 4 K) izhajata v Ljubljani, Kat. tiskarna. — »Mentor« (cena 4 K) izhaja v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. — Vrednost in kakovost kroglic in pastil, ki zanje vprašate, nam ni znana. Bolj se je zanesti na pregovor, ki pravi: »Dobro blago se samo hvali in priporoča«. — Vešč in zanesljiv fotograf je n. pr. Rovšek — Koldovska ulica v Ljubljani.

SKRIVALNICA.

Pritiska že letna vročina — perilo presuša Albina. Ko urno zvršila je delo, močno jo je žejeti jelo; pa pošlje po strežnico k vodi, primese naj dve je posodi. Ko vrne s posodo se dekla, Albina je nekam utekla.

Za razvedrilo.

Je res. »Petakon še nekaj zaleže — krona pa, če jo le iz rok daš, pa je ni več!«

V krvi. Sodnik: »Že dvanaajstič so vas prijeli zaradi tatvine! Ali ne morete purtiti, kar ni vaše?« — Tat: »Ni mogoče — je že v krvi. Sem imel take starše: oče se je pisal Krckar, mati pa Srakal.«

Fellerjev blagodejni, oživljajoči, bol lajšajoči fluid iz rastlinskih esenc z 27.

„ELSA-FLUID“

odstranja

glavobol.

12 steklenic 7 K 32 vin. prosto poštne, lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatzg 16 (Hrvatska). — Čez 100.000 zahvalnih pisem in zdravniških priporočil.

Lišaje

garje, srbež, hraste in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno Paratol-domače mazilo. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 3 — dvojno - velik lonček K 5-50. Dalje Paratol-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 škatlija K 250.

Oboje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri tvrdki

lekarja M. Kleis-a Paratol-Werke, Budapest VI.-10, Ettivö u. 28. 1232

Kuverte s firmo, pisma, račune itd.

izvršuje natančno

po naročilu

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Naročajte „Slovenca“!

1347

U VII 332/17-2

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani je razsodila o obtožbi javnega obtožitelja zoper Antona Snoja, rojenega v Lipah 1865 leta, v Tomišelj pristojnega, r. k., oženjenega, posestnika iz Lip št. 10, nekaznovanega, radi prestopka po § 14 cesarske naredbe z dne 21. avgusta 1916 št. 261 dr. zakona v navzočnosti c. kr. deželne sodnije svetnika v pok. Potrata kakor javnega obtožitelja, obtoženca Antona Snoja, po danes dognani glavni razpravi po predlogu javnega obtožitelja, naj se obtoženec kaznuje, tako: Obtoženec Anton Snoj je kriv, da je dne 26. marca 1917 v Lipah izrabljaje izredne razmere, povzročene po vojnem stanju, zahteval za neobhodne roči, namreč za prešička 7 tednov starega 100 K, torej očitno čezmerne cene in je s tem zakrivil prestopok draženja po § 18/1 cesarske naredbe z dne 21. avgusta 1916 št. 261 dr. zakona ter se radi tega obsodi po § 18/1 citirane cesarske naredbe z uporabo §§ 206 k. z. na 5 dni v zapor, in na 60 kron denarne globe, v slučaju neiztirljivosti pa na nadaljnih 6 dni zapora ter po § 389 k. p. r. v povračilo kazenskih stroškov. Sodba se ima v smislu § 22 cit. cesarskega ukaza objaviti brez razlogov 1 krat v »Domoljubu« na široko obtoženca.

V Ljubljani, dne 9. maja 1917.

Dr. pl. Kočevar m. p.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 30. maja: 22, 82, 30, 20, 19.
Dunaj, 2. junija: 34, 42, 25, 63, 76.

Nikakega zobobola

več, neobčnih noči brez spanja. »Fides« lajša bol pri vrtlih zoboh kakor tudi pri najtrdovrat. reumat. zobnih bolečinah, kjer so odrekla vsa sredstva. Pri uspehu denar nazaj! Cena K 2 — 3 tube K 5 —, 5 tub K 8 — — Nikako zobne prhljne več. Srečno bele zobe dosežete s XIRIS sobno vodo. Takojšnji učinek. Cena K 2, 3 stekli. K. S. KEMENT, Kaschau I. poš. pr. 12-2. 18 Ograko.

3 krasna posestva slavonske rodovitne zemlje.

Prostovoljno se prodaja:

1 posestvo v površini 30 juter s hišo za K 24.000
1 posestvo v površini 20 juter s hišo za K 19.000
1 posestvo v površini 10 1/2 juter za K 10.000

Zemljišča so izborne kakovosti, nahajajo se v selih blizu Djakova, prodajo se pod ugodnimi pogoji in nizki ceni zaradi rodbinskih razmer, povzročenih po vojski. Pojasnila daje

Dr. Matija Belič

odvetnik v Djakovu, Slavonija.

Krasni ostanki

40m ostankov batista, celirja, kanefasa, crepe, svile itd. za K 190.—, 20 m za K 96.— razpošilja franko JAR. MAREK, Bystro pri Novemestu ob Metevi, Češko. — Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. 1250

Le 1 K 80 h stane pri nas malifot. aparat »Omega«, vel. slike 4x4 kompl. s malo opremo z natanč. navod. za začetnike. Aparat »Perfekt«, vel. 4 1/2 x 6 s motnisa steklom, dvojno kaseto, dober objekt in malo opremo ter navodilom za začetnike le K 5. Zaklopna kamera »Gertrud« vel 9x12; fina izvršitev s vsem potrebnim opremlj. za razne lege, prima akurmat. leča, kompl. s kovinsko kaseto in navodilom dokler v zalogi, le K 42; zaklopna omara za vojaštvo, za ploče in filme, žarna oblika vel. 4 1/2 x 6 le K 38; vel. 4x9 in K 42. Pošilja po povzetju. Poština 1 K. Export »Perfekt«, Dunaj VII. Neustiftg. 137/140. 1342

Dekle pridna in poštena, vajena vsakega kmečkega dela, ki se razume dobro na gospodarstvo kakor tudi na gospodinjstvo, želi nastopiti službo deklet; najraje kje na Dolenjskem ali Stajerskem. — Ponudbe pod Poštena 1323 na upravo »Domoljuba«.

Čudovito šilo za šivanje le K 3-50

Nase čudovito ročno šilo za šivanje šiva tako naglo prešivne vbode kot šivalni stroj. — Največje iznajdba, s katero more vsak sam krpiti in šivati usnje, raztrgane čevlje, knjiško opremo, kožuho, preproga, pogrnjila za vozove, šotore, klobučevino, plišče za koleca, vreče, platno in vsako drugo močno blago. Dobrota za rokodelce, kmete in vojak. Neobhodno potrebno za vsakogar. Trdna konstrukcija, zelo lahka uporaba. Jamstvo za porabnost. Mnogo pohvalnih pisem. Cena kompl. šila s klopčičem sukanca, 4 raznimi šivankami in porabnim navodilom K 3-50, 3 kosi K 10.—. Pošilja po povzetju, na boljšice proti predplačilu. 1363

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hiesgasse 13-404.

Gostilničarji! 1320 Gospodinje!

Dokler je kaj zalogo, oddajam od ostanka

„Silberia“-žlice

(trpežne, posrebrane žlice iz trde kovine) po čudovito nizkih cenah:

12 kosov SILBERIA jedilnih žlic — K 10.—
12 „ „ (dezertn.) str. žlic — K 8-50
12 „ „ kavnih žlic — K 6-50

vseh 36 kosov za samo K 25.—. Prva jedilno orožje (nož in vilice) najtineje ponikli. K 2 za par. Pošilja po povzetju ali predplačilu. Poština 90 vin

Eksport. TINTNER, Dunaj III, Neulingg. 26/1.

Resna ženitev!
 Samec, obrtnik, veče tudi kmetijstva, ki ima nekaj tisoč kron gotovine, se želi priženiti na malo kmetitvo v večjem, za obrt in trgovino pripravnem kraju. Prednost imajo vdove in samice. Ponudbe na upravo lista pod »Treznost št. 1380.

Isšel je
novi cenik
 s koledarjem in vojnimi urami po najnižjih cenah. Tudi po pošti zastonj. Na obilni obisk v ljubno vabi
F. ČUDEN
 Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

1306
 Pri tvrdki
brata Uokač v Ljubljani
 Šelenburgova ulica - št. 5
 v prvem nadstropju se zopet vsako sredo in soboto prodajajo
ostanki
 oblačilnega blaga in pa lepe ženske izgotovljene obleke po nizkih cenah.

Za Vaš denar se gre
 ako prodaste svojo registrirno blagajno drugam nego nam. Več izveste pri družbi z o. j. National-Registr. Kasen, Dunaj VII, Siebensterngasse 31. 1383

Franydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdece, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. I steklenica s poštnino vred K 2-70.
Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči medu lica. Ucincek je čudovit. I steklenica s poštnino vred K 2-45. Povzetje 85 vinarjev več. Poslov za naročila: **JAN GROGLICH**, drožerija pri angelu, Brno 641, Morava. 2525

Vojni čevlji
 iz prima kravjega usnja z lesenimi podplati, nakovani, velik. čevljev:
 25-27 za par K 14-30
 28-30 " " " 15-70
 31-33 " " " 17-40
 34-36 " " " 19-60
 37-39 " " " 21-60
 40-42 " " " 25-60
 43-45 " " " 28-
Delavski čevlji
 iz prima usnja, leseni podplati in nakovani, velikost čevljev:
 42-45 za par K 20-70
 dobavlja z Dunaja po povzetju „Schuhwarenhaus“, Dunaj XIV., Seckhauserstrasse 38/1. Cenik o vojnih čevljih zastonj.

Poletne čevlje
 z močnimi lesenimi podplati dobavlja v velikostih:
 25-26-27 . . K 5-95
 28-29-30 . . K 6-55
 31-32-33 . . K 7-30
 34-35-36 . . K 8-70
 37-38-39 . . K 9-60
 40-41-42 . . K 10-45
 43-44-45 . . K 11-50
 z Dunaja po povzetju.

Schuhwarenhaus
 Dunaj, XIV., Seckhauserstrasse 38/1.
 Cenik o vojnih čevljih zastonj.

Brez gotovine
 more vsak podpisati vojno posojilo.
Brez gotovine
 se najboljše izrabi sijajno obrestovanje vojnega posojila.
Družba založi gotovino za nas.
Vse koristi pa uživamo mi sami.
 Kot premijo je treba plačati za vsakih 1000- K
 1/4 letno mesečno tedensko
 v starosti do 30. leta K 12- , K 4-30, K 1-20
 " " od 31. " 45. " " 13-10, " 4-80, " brez razlike
 " " " 46. " 55. " " 15- , " 5-30, " starosti.
Vsak more zavarovati za sorodnike v vojski ali v vjetništvu.
 Brez zdravniške preiskave. Veljavno od dneva, ko se plača prva premija, in tudi za slučaj smrti v vojski ali vsled samoumora.
 Pojasnila in pojasnilne spise pošlje:
Specijalna pisarna za vojno-posojilno zavarovanje družbe „ANKER“
 Dunaj I., Friedrichstrasse 4-a.

Kupim
Čebelni vosek
 in plačam za vosek v satovju K 2-80, za čisti vosek K 11- , za prav lepo blago tudi K 12- za kilogram.
Viktor Irrasch, Treibach, Kor.

Indelovanje in naj-vojnja zaloga
kilnih pasov (bruh-bandov)
 Trebušni pas od K 5. 7, U do 20; kilni pasovi od K 4, 5, 6 in 8; pasovi na obe strani podvojeno čelo, pasovi za otroke od K 1-80, do 4. — Zaloga blaga iz gumija za babice in bolnice, gumijeva nogavice in blazine. Umetno negi, roke itd. Za gosp. zdravnike zaloga vsakovrstnih instrumentov. Povisek na te cene znaša 20-30%
 Za obilna naročila se priporoča
K. PIOTROWSKI, Ljubljana
 33 Sv. Petra cesta št. 33.
 Po konkurenčnih cenah. Vprašanjem po pošti naj se priloži znak.

Druporočamo
 kolinsko kavino primes
 v korist obmejnim Slovincem!

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejekimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blesek in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po K 6.—, K 10.— in K 15.

Po pošli se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštним povzetjem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Kranjska deželna zavarovalnica v Ljubljani.

n. a. duš. življ. in rentne, vešč. in jamst. zavarovalnica

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javea zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838—

Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-76

V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66

Kjer sicerava skleniti življensko zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, saj se v lastno korist obrne do gar. imenovane podružnice.

Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zastopnik: se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

Avtomatična past

za podgane K 5-80, za miši K 4-60, love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke „Rapid“ vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 5-70. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 80 v. Izvoz. tvrd. Tintner, Dunaj III, Neulingg. 26-L.

Kupujem 1332

ČEBELNE ROJE

v mesecu juniju, poljubno množino. Cena po dogovoru. — A. Maček, Vrhnika 249.

Novo! Čevlje za poletje (Sandale) Novo!

s močnimi lesenimi podplati in opremo iz kravjega usnja prav lepe in praktično, ponudim

Cene v smislu oblačil. navodil.	25,27 K	5-65
	18,00 "	6-55
	31,33 "	7-30
	31,36 "	8-70
	37,39 "	9-90
	40,42 "	10-45
	48,45 "	11-50

Pošilja po povzetju. Neprimerno se zameni.

Razpošiljalnica vojnih čevljev in sandal S. HAYER, Dunaj XIV/3., Sechahauserstr. 11/3.

Jetični

Bolni na prsni Bledni Na dušljivi škrofulozni Slabokrvni

Konečno se je našlo sredstvo, ki prinaša ravno navo-denim bolnikom dolgozaželjeno poljšanje in oskravljenje: Lekarja Vertesa Apnoželezni sirup.

To sredstvo se je izkazalo sijajno pri stotisoč bol-nikih in ga tedaj priporočajo in porabljajo najodličnejši profesorji in zdravniki kot najvažnejše sredstvo pri gorenjih boleznih, kakor-tudi pri: oslovskem kašlju, anglički bolezni (rhabdije), blju-vanju krvi, suhosti, ženskih bo-leznih ter pri slabosti in utruje-nosti vsake vrste. Radi svojega pri-jetnega okusa in duha ga radi zav-živajo največji razvajenci, celo otroci.

Vojaki, ki se utrujeni in oslabljeni vračajo s bojišča, ga radi jemljejo s veliko koristjo za utrditev in okrepitev organizma, ki je osla-bel po vojnih napovih.

1 steklenica K 6.— franko; 4 stekle-nice, navadno zadostujejo za eno zdravljenje, če se pošlje denar naprej. K 17.— franko; pri L. Vertes Adler-Apotheke Lugos 787. 840

Na Gorenjskem se dobi

v »Prvi Gorenjski razpošiljalnici

Ivan Savnik, Kranj Gorenjsko,

po celem svetu znana »Gorenjska kosa«, vsakemu kmetovalcu zelo priljubljena. Kdor še ni poskusil te neprekosljive »Gorenjske kose«, za katero se jamči, (garantira) naj piše takoj po njo! — Dolgosti in cene »Gorenjske kose« so:

cm	50	55	60	65	70
pesti	5	5 1/2	6	6 1/2	7
	3-50	3-70	3-90	4-10	4-30
cm	75	80	85	90	95
pesti	7 1/2	8	8 1/2	9	9 1/2
	4-50	4-70	4-90	5-20	5-50

Dobe se tudi dobri brusni kamni, komad K 1.—, boljši K 1-50.

Pri večjem naročilu se dobi popust!

Zahtevajte cenik z več tisoč slikami zastoj!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

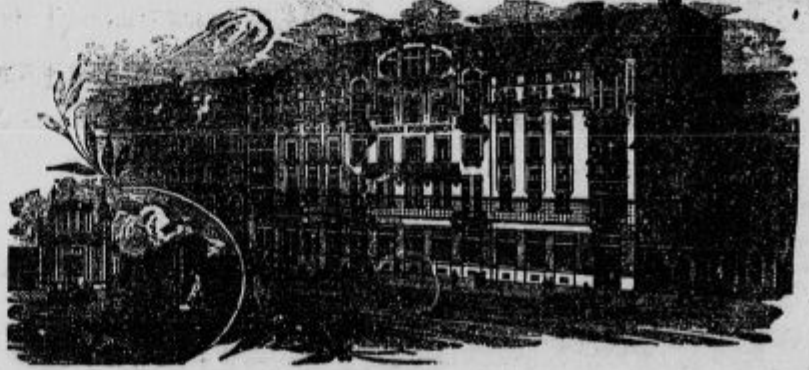
Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/4 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

Vojna zapesna ura
 natatno regul. in re-
 dpa. Nikel ali jeklo K
 12.— 15.— 20.— a radij.
 svetlin. kasa K 16.—
 20.— 24.— v sreb. okr.
 K 18.— 24.— 30.— s rad.
 svet. kas. K 20.— 26.—
 sreb. zap. ura na elast.
 K 20.— 25.— 40.— 14 k.
 slata zapesna ura na
 elast. K 100.—, 120.—,
 140.—, zletno pismeno

jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikak riskoi Zamena
 dovoljena ali denar nasaj.

Prva tovarna ur JAN KONRAD

e. in kr. dvorni založnik Brax št. 1535 (Češka)
 Na željo se vsakomur nastoj pošlje moj glavni cenik,

Zastoj in poštnine prosto

dobi vsak na že-
 ljo moj glavni
 katalog s ca.
 4000 slikami ur,
 srebrnine, slat-
 zine, godbenih
 in briv. predim.
 Sol. in koncert.
 violine po K 12, 14, 16, 18,
 22, 30, 40 in viš. Dobro har-
 monike s K 8, 10, 12, 14, 16,
 22, 30, 40, 50 in viš. Zamena
 dovolj. ali
 denar nazaj.
 Pošiljat. po
 povzetju ali
 predplačilu
 Razpošiljal-
 nica

JAN KONRAD, e. i. kr. dver.
 deb. Most (Brax) št. 1750, Češka.

500K
 Vam
 plačam
 ako Va-
 sili kurjih očes, brada-
 vio in trde kože tekoni
 3 dni s korenino, brez
 bolečin ne odpravi
RIA-BALSAM.
 Cena lončku z jamstve-
 nim pismom K 175, 3
 lončki K 450, 6 lonč-
 kov K 750.
Kemény Kaschau
 (Kassa) In poštni predal
 12 308 Ugrsko.
 100.000 zabva'nic.

Naročajte, Solvenca

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a „ru-
 javo mazilo“. Mali lonček K 1'60, ve-
 liki K 3'— porcija za rodbino K 9'—.
 Z uporabnim navodilom se naroča pri:
 Dr. B. Fleschs Kronen-Apotheko, Saab (Syde), Ungarn

Ustanovljeno i. 1893.

**Vzajemno podporno društvo
 v Ljubljani**

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi živ-
 ljenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti
 zaznambi na službene prejeme.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v
 odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani,
Kongresni trg šte. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2 %.

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži,
 ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,089.850 kron.

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojstrsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

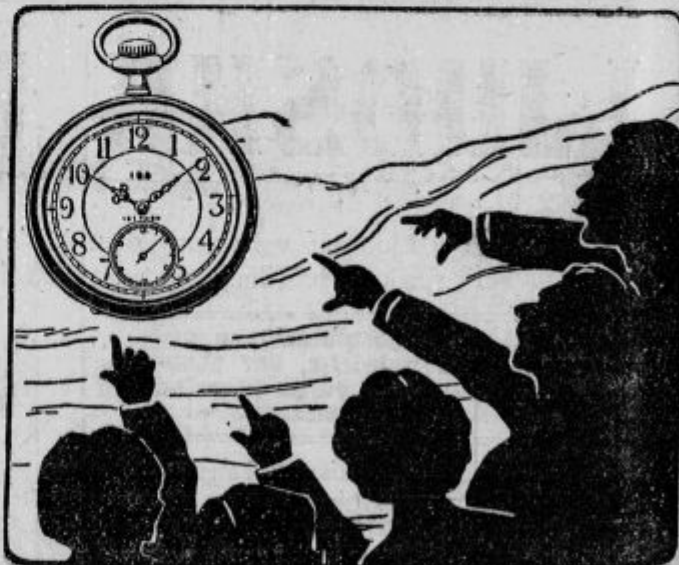
Velika izbira ur, verižic,
 prstanov, lepoticja, daril
 itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte za-
 stonj in poštnine prosto.

- Št. 99410 kovinasta anker Roskopf
ura K 12'40
- » 99449 Roskopf ura, grav. močna,
2 pokrova K 16'80
- » 99600 Radijska žepna ura ponoči
sveteča K 16'20
- » 99865 kovinasta verižica K 1'60
- » 99645 Uhani amer. double zlato
K 3'40
- » 99022 Srebrni rožni venec K 9'50

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Svičk

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.